

Autobiografia

Autobiografia je vlastný životopis. Patrí medzi slovesné útvary, ktoré sú na rozhraní tzv. vecnej a umeleckej literatúry. **Autobiografie významných spisovateľov obsahujú popri informáciách o faktoch a udalostiach zo spisovateľovho života i významné svedectvo o dobe,** o autorových súčasníkoch, sú dokladom o autorovom zmýšľaní, názoroch a pod. Takéto autobiografie sú významným prameňom pri literárnohistorickom bádaní. Spisovatelia v nich obvykle využívajú jazykové prostriedky umeleckého štýlu, čím sa aj z jazykovej stránky približujú k útvarom umeleckej prózy.

V umeleckej literatúre sa často stretávame s literárnymi dielami, ktoré sa označujú ako autobiografické (autobiografický román, román s autobiografickými črtami, prvkami a pod.). **Sú to literárne diela, v ktorých autor stvárnil niektoré udalosti zo svojho vlastného života** (v slovenskej literatúre napríklad romány Martina Rázusa *Maroško* a *Maroško študuje*, román Františka Hečku *Červené víno*, román Ladislava Mňačku *Smrť sa volá Engelchen* a ďalšie).

Esej

Esej je druh vecnej prózy, úvaha, ktorá využíva aj umelecké prostriedky. Je to duchaplné, vtipné a zaujímavé napísané útvary o vedeckom predmete alebo aktuálnej otázke kultúrneho či literárneho života, v ktorom autor uplatňuje svoj osobný postoj.

Esej podáva vecné informácie, ale jeho text má literárnu podobu a je subjektívne ladený. Využíva rovnaké štylistické prostriedky ako umelecká literatúra (zvolanie, oslovenie, básnická otázka, metafora, refrén, personifikácia, irónia atď.). Slovník eseje je pestrý, vyberaný, atraktívny, vyskytujú sa v ňom expresívne výrazy a obrazné pomenovania. Štýl eseje je dynamický, exkluzívny a priťažlivý. V kompozícii esej nemá pevnú štruktúru – jednotlivé myšlienky sa v nej reťazia voľne, akoby spontánne.

Pamäti

Pamäti alebo *memoáre* predstavujú literárny útvar, ktorý možno zaradiť medzi žánrové formy stojace na pomedzí vecnej a umeleckej literatúry. **Autor v nich rozpráva udalosti, ktoré sám zažil, alebo ktorých sa ako svedok zúčastnil.** Z obsahovej stránky sa vyznačujú vysokým stupňom faktografickosti. Ak je autorom pamätí spisovateľ, môže spracúvať fakty spôsobom, aký je obvyklý v umeleckej literatúre. Jeho pamäti potom môžu nadobudnúť charakter pútavého umeleckého čítania.

Pamäti sú veľmi blízke autobiografii. Šírka záberu je však v pamätiach väčšia. Okrem udalostí z vlastného života sleduje autor široký okruh dobových, generačných a iných problémov, ktorými sám v minulosti žil, na ktoré sa pamätá a spomína. Obvykle venuje veľa pozornosti svojim priateľom a známym. Preto sa v pamätiach často zachovávajú významné informácie o osobnostiach, ktoré boli kedysi autorovi blízke.